

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över betänkandet En ny svensk tullagstiftning (SOU 2015:5)**

(Fi2015/700)

Riksdagens ombudsmän (JO) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet *En ny svensk tullagstiftning* (SOU 2015:5). Jag får med anledning av detta anföra följande.

Det har i tidigare förarbeten på tullagstiftningens område poängterats att eftersom den svenska tullagstiftningen kompletterar EU-rätten krävs att den som bedriver import- eller exportverksamhet har en ingående kännedom om tullkodexen och andra normerande EU-rättsakter. För att underlätta sökandet efter dessa grundläggande bestämmelser bör tullagen, som får antas vara den författning som en svensk aktör i första hand tar del av, ge hänvisningar till de EU-regler som kompletteras genom tullagen (se exempelvis prop. 1999/2000:126 s. 80). När många rättsakter reglerar ett område krävs således en tydlig och genomtänkt utformning av lagstiftningen för att underlätta för den enskilde att veta sina rättigheter och skyldigheter, men också för att bidra till en rättssäker tillämpning av lagstiftningen.

De förändringar som skett på tullagstiftningens område sedan Sveriges inträde i EU har dock, som utredningen beskriver, präglats av tidspress. Den nu aktuella utredningen är inget undantag. Någon grundlig översyn av hur den nationella tullagstiftningen förhåller sig till den EU-rättsliga har därför aldrig gjorts. Ytterligare förändringar sker nu genom unionstullkodexen och de kommissionsförordningar som kommer att komma under de närmaste åren. Jag instämmer därför i utredningens uppfattning att detta fortsatta arbete bör bevakas noga och att en ordentlig genomgång av tullagstiftningen bör komma till stånd.

Med detta sagt lämnar jag följande synpunkter på utredningens förslag.

Avsnitt 5.2.1 Bestämmelser om sanktioner, överklaganden och kontroll av varor

I betänkandet (s. 123) behandlar utredningen artikel 44.1 andra stycket i unionstullkodexen som innehåller en bestämmelse om s.k. dröjsmålstalan, men förslår inte några kompletterande bestämmelser. Möjligheten att överklaga Tullverkets underlåtenhet att fatta beslut inom viss tid finns sedan tidigare i EU:s

gemensamma tullkodex. Frågan om såväl dess tillämplighet som behovet av kompletterande bestämmelser i svensk tullagstiftning är därför inte ny (se exempelvis SOU 1994:89, SOU 1998:127, prop. 1998/99:79 och prop. 1999/2000:126). Vid den senaste översynen av tullagstiftningen ansåg regeringen att införandet av sådana kompletterande bestämmelser måste föregås av mycket noggranna överväganden och uppgav att den avsåg att återkomma i frågan (prop. 1999/2000:126, s. 128). Detta har dock inte skett.

Jag kan konstatera att inte heller den nuvarande utredningen har funnit utrymme att analysera frågan. I stället lämnar utredningen frågan till den fortsatta hanteringen av ärendet. Jag instämmer i utredningens bedömning att frågan bör tas om hand i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Avsnitt 5.2.3 Omprövning av beslut i en fråga som kan ha betydelse för tulltaxeringen

Utredningen gör bedömningen att någon särskild bestämmelse om omprövning motsvarande de bestämmelser som finns i nuvarande tullag inte behövs (se s. 132 f.). Jag är tveksam till de skäl utredningen anför för denna ståndpunkt.

Av nuvarande 5 kap. 3 § tullagen följer att Tullverket ska ompröva beslut i en fråga som kan ha betydelse för tulltaxeringen, om deklareranten eller gäldenären begär det eller om det finns andra skäl. Denna omprövning kan avse varje fråga som kan ha betydelse för tulltaxeringen (prop. 1994/95:34 s. 131). I motsats till utredningen är jag inte övertygad om att bestämmelsen motsvaras av bestämmelserna i unionstullkodexen om möjligheten att ansöka om återbetalning och eftergift. Jag kan inte heller se att den möjlighet som tullmyndigheterna har att i särskilda fall ompröva ett beslut enligt 23.4 b i unionstullkodexen motsvarar den generella rätt till omprövning som i dag ges den enskilde genom 5 kap. 3 § tullagen.

Frågan bör övervägas ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Avsnitt 5.8 Lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet

Genom unionstullkodexen ställs krav på att hantering och informationsutbyte ska ske elektroniskt. Det är ännu inte klarlagt hur informationsutbytet i praktiken kommer att ske. Utredningen konstaterar dock att reglerna om elektroniskt utlämnande av uppgifter måste anpassas så att samtliga fall av utlämnande som följer av unionstullkodexen innefattas och att det av nationell lagstiftning tydligt bör framgå att utlämnande får ske om detta följer av unionstullkodexen. Jag instämmer i denna uppfattning, men anser att en mer precis hänvisning till aktuella bestämmelser i unionstullkodexen bör införas i 2 kap. 5 § tulldatalagen än den utredningen föreslår. Många av de uppgifter som kommer att hanteras inom ramen för det elektroniska informationsutbytet är av personlig eller ekonomisk natur och omfattas av sekretess. Enligt min mening är det därför av stor vikt att sekretessfrågorna lyfts i det fortsatta arbetet och att noggranna

överväganden fortgående görs för att se till att uppgifter inte utbyts och görs tillgängliga i annan omfattning än vad som är nödvändigt (jfr betänkandet angående eventuellt behov av en ny sekretessbrytande bestämmelse, s. 151-152).

Avsnitt 7.1 Förslaget till tullag

Flera hänvisningar till grundläggande bestämmelser i unionstullkodexen har samlats i 2 kap. 1 § *tullagen*. I författningskommentaren till lagrummet nämner utredningen även skyldigheten för en deklaratant att anmäla en felaktig eller ofullständig uppgift i en tulldeklaration enligt artikel 23.2 i unionstullkodexen (s. 170). För att nå större tydlighet bör det enligt min mening finnas en hänvisning även till denna skyldighet i 2 kap. 1 § *tullagen*.

De beslut som kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol räknas i nuvarande 9 kap. 2 § *tullagen* upp i punktform för tydlighetens skull (prop. 2013/14:164 s. 58). Bestämmelsen fick sin lydelse år 2014 (2014:342). Till skillnad från utredningen ser jag inga skäl att nu ändra denna utformning.

Cecilia Renfors

Annika Pallvik Fransson
